

Byggereregler på ett sted

Veiledninger fra Statens bygningstekniske etat og rundskriv fra Kommunal- og regionaldepartementet

Veiledning om byggesak

Kapittel 9. Godkjenning av foretak

Kapittel 9. Godkjenning av foretak

Innledning

Kapittel 9 stiller kvalifikasjonskrav til foretak som søker om å påta seg ansvarsrett, jf. pbl. kap. 22. Kravene gjelder både ved lokal og sentral godkjenning og retter seg mot foretakets organisasjon, system for ivaretagelse av plan- og bygningslovgivningen og den samlede kompetansen i foretaket.

Kravene er altså i utgangspunktet de samme for sentral og lokal godkjenning. Foretaket må ved søknad om sentral godkjenning synliggjøre både sin organisering som foretak, og hvordan det vil organisere arbeid og kvalifikasjoner i tiltakene. Ved lokal godkjenning må kommunen i tillegg foreta en nærmere vurdering av om foretaket er i stand til å påta seg oppgaven det søkes om ansvarsrett for i det aktuelle tiltaket. Det er ikke tilstrekkelig at sentral godkjenning legges til grunn ved lokal godkjenning, før det er klart at den dekker de ansvarsområder det søkes om godkjenning for, at styringssystemet har rutiner som dekker arbeidet i det aktuelle tiltaket, og at foretaket vil benytte relevant kompetanse i oppgaveløsningen. Med utgangspunkt i de krav som følger av del 3 (Godkjenning og ansvar) i denne forskrift må kommunen avgjøre om foretaket har sannsynliggjort at det har kompetanse til å forestå de arbeider som er beskrevet i ansvarsrettssøknaden. Dette betyr at kommunen må vurdere om kvalifikasjonene er til stede i det aktuelle tiltaket, gjennom å vurdere opplysningene som skal gis i søknaden om ansvarsrett (Byggblankett 5181-1 fra Standard Norge). I tillegg må kommunen sjekke at foretakets system for kvalitetssikring av plan- og bygningslovgivningens krav er godt nok og er i bruk. Dette er en følge av at egenkontrollen nå bare inngår som et systemkrav i stedet for som kontrollform.

Både i plan- og bygningsloven og i denne forskrift brukes begrepene ”tildeling av ansvarsrett”, ”lokal godkjenning”, og lokal godkjenning for ansvarsrett”. Innholdsmessig er disse begrepene like, og innebærer at kommunen skal vurdere foretakenes system og organisering mht. kvalifikasjoner før foretaket tildeles ansvarsrett for det aktuelle tiltaket. Der foretaket har sentral godkjenning vil kommunens vurdering begrenses til å vurdere om godkjenningen dekker det aktuelle tiltaket og om foretaket er i stand til å gjennomføre det konkrete tiltaket.

Det er viktig at kommunene foretar vurderingen av ansvarsretter så tidlig som mulig i saksbehandlingen, slik at foretakene får reell mulighet til å klage over avslag, og tiltakshaver ikke taper unødige tid på å få ansvarsforholdene i orden. At kommunene behandler ansvarsrettssøknader tidlig, vil kunne ha større betydning der foretakene ikke har sentral godkjenning, ettersom vurderingen i slike tilfeller da må være noe grundigere.

---

§ 9-1. Godkjenning

- (1) Foretak som skal godkjennes for å påta seg ansvar for oppgaver som ansvarlig søker, prosjekterende, utførende eller kontrollerende i tiltak som krever ansvarsrett, skal oppfylle kravene i forskriftens tredje del (Godkjenning og ansvar).
- (2) Kvalifikasjonsbedømmelsen skal baseres på en samlet vurdering av foretakets organisasjon, styringssystem og den faglige kompetansen i foretaket.
- (3) Sentral godkjenning for ansvarsrett er frivillig for ansvarlig søker, prosjekterende og utførende.
- (4) Sentral godkjenning for ansvarsrett er obligatorisk for ansvarlig kontrollerende, jf. plan- og bygningsloven § 23-7 første ledd.
- (5) Lokal godkjenning for ansvarsrett er obligatorisk for alle funksjoner for tiltak etter plan- og bygningsloven § 20-1.

Veiledning

Søknadspliktige tiltak etter pbl § 20-1 skal gjennomføres av foretak som har fått lokal godkjenning for ansvarsrett av kommunen for funksjonene ansvarlig søker, prosjekterende og utførende, eventuelt også kontrollerende. Med lokal godkjenning for ansvarsrett menes at kommunen har godkjent foretaket som ansvarlig i det konkrete byggetiltaket fordi de oppfyller krav til organisasjon, styringssystem og faglig kompetanse. Sentral godkjenning er en forhåndsgodkjenning av at et foretak tilfredsstiller de ovennevnte kravene. En slik godkjenning er frivillig, men blir obligatorisk for kontrollfunksjonen.

Innledning

Bestemmelsen er gitt med hjemmel i pbl. §§ 22-5 og 23-8 og er en delvis videreføring av tidligere GOF § 2 nr. 1 og 2.

Til første ledd (krav til godkjenning)

Tiltak som er søknadspliktige etter pbl. § 20-1, skal forestås av foretak med ansvarsrett, jf. pbl. § 20-1 andre ledd. Foretak som ønsker å påta seg ansvar for søker-, prosjekterings-, utførelses- og kontrolloppgaver i slike tiltak og i tiltak etter pbl. § 20-2 dersom det er krav om uavhengig kontroll, må søke om godkjenning for ansvarsrett. Ansvarsretten er en del av byggesaken, og avgjøres av kommunen. Lokal godkjenning omfatter både vurderingen som leder til lokal godkjenning og ansvarsrettstildelingen. Foretaket søker om lokal godkjenning for ansvarsrett i hvert enkelt tiltak i den kommunen hvor tiltaket skal oppføres, jf. pbl. 20-1 andre ledd. Dette gjelder både foretak som har sentral godkjenning og de uten.

Å påta seg ansvar etter plan- og bygningslovens byggesaksregler betyr at vedkommende kan holdes ansvarlig for at de oppgavene ansvarsområdet omfatter i byggesaken, blir gjennomført i samsvar med kravene gitt i plan- og bygningsloven og dens forskrifter samt gitte tillatelser.

Bestemmelsen gjelder også kontrollforetak. Ordlyden i bestemmelsen gjelder "tiltak som krever ansvarsrett", dette omfatter ikke bare tiltak etter pbl. § 20-1 som krever ansvarlig søker, ansvarlig utførende og ansvarlig prosjekterende, men også tiltak etter § 20-2 der det bare er krav om ansvarlige kontrollforetak.

Til andre ledd (kvalifikasjonsbedømmelse)

Kvalifikasjonsbedømmelsen skal omfatte både organisasjon, styringssystem og foretakets samlede kompetanse. Kompetansekrav som grunnlag for sentral og lokal godkjenning skal sikre at foretak som påtar seg ansvarsrett i byggesaker innehar tilstrekkelig kompetanse og gjennomføringsevne til å forestå oppgaver etter plan- og bygningsloven.

Foretakets organisasjon skal være tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet eller tiltaket det søkes ansvarsrett for. Ved sentral godkjenning vil utgangspunktet være foretakets organisasjonsplan som skal vise foretakets ansvars- og myndighetsfordeling og kompetanse. Det må dokumenteres at kompetansekravene er oppfylt gjennom personer med nødvendige kvalifikasjoner. Ved lokal godkjenning er kravet om at foretakets organisasjon skal være tilpasset det omsøkte, ment å sikre at foretaket har gjennomføringsevne for de oppgaver det skal bidra med.

Krav til styringssystem skal ivareta oppfyllelse av plan- og bygningslovgivningen. Foretak som søker sentral eller lokal godkjenning skal kunne synliggjøre hvilke rutiner som finnes for ivaretagelse og dokumentasjon av krav i plan- og bygningslovgivningen. Ved lokal godkjenning må det synliggjøres at systemet kan håndtere det aktuelle tiltaket, og at foretaket vil benytte tilstrekkelig kompetanse i oppgaveløsningen. Ved lokal godkjenning skal foretaket i søknaden om ansvarsrett synliggjøre hvordan oppgavene er tenkt løst i tiltaket gjennom bruk av tilstrekkelig fagkompetanse.

Til tredje ledd (frivillig sentral godkjenning for enkelte funksjoner)

Sentral godkjenning videreføres som en frivillig ordning innenfor funksjonene ansvarlig søker, prosjekterende og utførende. For ansvarlig kontrollerende er sentral godkjenning obligatorisk.

Sentral godkjenning vil være et sentralt grunnlag ved kommunenes behandling av lokal godkjenning for ansvarsrett. Ordningen skal bidra til å gjøre kommunenes vurdering av ansvarsrett og gjennomføringen av byggesaken enklere og skal sikre kvalitet og seriøsitet blant utøverne. Der det foreligger sentral godkjenning skal kommunen bl.a. påse at godkjenningen er relevant og dekkende for oppgaver foretaket søker ansvarsrett for, jf. byggesaksforskriften § 10-2 andre ledd og pbl. § 22-3 andre ledd.

Kommunen skal vurdere om foretaket er i stand til å løse oppgavene i det konkrete tiltaket på kvalifisert måte med hensyn til nødvendig fagkompetanse hos den faglige ledelsen i prosjektet, og om foretakets kvalitetssikring er tilpasset det aktuelle tiltaket og faktisk er i bruk.

Foretak som ikke innehar sentral godkjenning, må vurderes fullt ut av kommunen mht. oppfyllelse av kravene i denne forskrift del 3. Kommunen må påse at foretaket har tilstrekkelige kvalifikasjoner for oppfyllelse av plan- og bygningslovgivningens krav i det konkrete tiltaket det søkes ansvarsrett for, jf. byggesaksforskriften § 10-2 tredje ledd. Dette skal synliggjøres av foretaket gjennom et vedlegg til søknaden om ansvarsrett.

Til fjerde ledd (obligatorisk sentral godkjenning for kontrollerende)

Sentral godkjenning er obligatorisk for foretak som påtar seg kontrollansvar. Kontrollforetakene må også søke lokal godkjenning for ansvarsrett i hvert tiltak på vanlig måte, slik at kommunen kan vurdere om kravene er oppfylt i det konkrete tiltaket. De nærmere krav til ansvarlig kontrollerende er gitt i kapittel 14 i denne forskrift, jf. også pbl. § 23-7.

Til femte ledd (obligatorisk lokal godkjenning)

Lokal godkjenning for ansvarsrett er obligatorisk for samtlige funksjoner, og tildeles av kommunen i den enkelte sak. Lokal godkjenning for ansvarsrett har en varighet fram til ferdigstillelse av byggesaken.

Endringshistorikk

01.07.11. Ingress lagt inn.

---

§ 9-2. Foretak og andre som kan gis godkjenning

(1) Godkjenning kan kun gis til foretak som skal godkjennes for ansvarsrett, herunder også etater og andre offentlige organer.

(2) Foretak skal være registrert i Foretaksregisteret. Foretak fra annen EØS-stat som ikke er registrert i Foretaksregisteret, må dokumentere at det er registrert i tilsvarende foretaksregister eller bransjeregister i en EØS-stat.

(3) Foretak fra land omfattet av WTO-avtalen kan få godkjenning for ansvarsrett ved å dokumentere at det oppfyller krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningslovens.

(4) Det kan gis lokal godkjenning for ansvarsrett som selvbygger etter § 6-8.

Veiledning

I tillegg til foretak kan godkjenning som ansvarlig foretak gis til etater og andre offentlige organer. Foretak skal være registrert i foretaksregisteret eller tilsvarende utenlandske registre. Selvbygger kan gis lokal godkjenning for visse tiltak.

Innledning

Det følger av pbl. §§ 22-1 første ledd og 22-3 første ledd at godkjenning for ansvarsrett kan gis til foretak.

Med hjemmel i § 22-5 er det i byggesaksforskriften § 9-2 om foretak som kan gis godkjenning fastsatt nærmere bestemmelser om kravet til registrering. Bestemmelsen inneholder også et særskilt unntak for selvbygger.

Hensikten med å kreve registrering er å sikre at søkeren reelt sett er et foretak, og at det er lovlig etablert i hjemstaten. Reglene om foretak som kan gis godkjenning er i all hovedsak en videreføring av gjeldende rett.

Til første ledd

Godkjenning for ansvarsrett gis som hovedregel kun til foretak og ikke til personer, se likevel særskilt unntak for selvbygger i fjerde ledd. Med foretak menes enhver virksomhet (hovedsakelig juridisk person, uavhengig av organisering) – med økonomisk formål. EØS-retten stiller ikke krav om rettslig status, noe som innebærer at også etater og offentlige organer som driver økonomisk virksomhet vil være omfattet av begrepet. I de tilfeller der kommuner ønsker å søke lokal eller sentral godkjenning må denne virksomheten skilles ut som en egen enhet, men ikke nødvendigvis som et foretak, og holdes atskilt fra kommunens forvaltningsfunksjoner forøvrig.

Til andre ledd (krav til registrering)

Foretak må være registrert i foretaksregisteret eller i enhetsregisteret. Se Brønnøysundregistrene på www.brreg.no. Foretak registrert i andre EØS-stater må kunne dokumentere at de er registrert i et tilsvarende register i sitt hjemland.

Det gjøres for øvrig oppmerksom på at foretak som delt opp geografisk med faste avdelingskontorer rundt om landet, har anledning til å få registrert avdelingskontorene som underenheter med egne organisasjonsnumre i Enhetsregisteret. Det enkelte avdelingskontor vil da kunne søke om godkjenning for ansvarsrett på et eget organisasjonsnummer.

Foretak fra en EØS-stat som ikke er registrert i foretaksregisteret eller i enhetsregisteret, må dokumentere at det er registrert i tilsvarende register i sitt eget land. Andre ledd må ses i sammenheng med § 4 i lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser hvor det fastslås at rettighetshavere er virksomheter som er opprettet i samsvar med lovgivningen i en EØS-stat og som har sitt sete, hovedadministrasjon eller hovedforetak i en slik stat. All dokumentasjon ved søknad om sentral godkjenning og lokal godkjenning for ansvarsrett må være på norsk, dansk eller svensk eller det kan vedlegges oversettelse til et av disse språkene. Se §§ 5-1 femte ledd (lokal godkjenning) og 13-2 (sentral godkjenning).

Til tredje ledd (WTO)

Norge har et åpent regime for offentlige anskaffelser, som er basert på WTO-avtalen om offentlige anskaffelser (Government Procurement Agreement - GPA) og EØS-avtalen. I dag er 40 av WTOs totalt 153 medlemsland med i GPA; de 27 EU-landene, Sveits, Norge, Island, Liechtenstein, USA, Canada, Japan, Sør-Korea, Hong Kong, Taiwan, Singapore, Israel og Aruba (Nederland). Dagens avtale omfatter anskaffelser av varer, tjenester og bygg- og anleggskontrakter. Alle virksomheter som er gitt rettigheter etter internasjonale avtaler som Norge har på området, har rettigheter etter loven. Foretak fra andre land som er omfattet av WTO-avtalen er gjennom byggesaksforskriften § 9-2 tredje ledd sikret rett til godkjenning for ansvarsrett, og sikrer dermed ivaretagelse av forpliktelser som Norge har påtatt seg etter WTO-avtalen. Bestemmelsen må ses i sammenheng med § 4 i lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser hvor det fastslås at rettighetshavere er virksomheter som er opprettet i samsvar med lovgivningen i en stat omfattet av WTO-avtalen og som har sitt sete, hovedadministrasjon eller hovedforetak i en slik stat.

Til fjerde ledd (selvbygger)

Det er gjort unntak fra kravet om at det kun er foretak som kan gis godkjenning for ansvarsrett når det gjelder bygging av egen bolig- eller fritidsbygning. Slik personlig ansvarsrett er nærmere regulert i byggesaksforskriften § 6-8, jf. pbl. § 23-8.

Endringshistorikk

01.07.11. Ingress lagt inn.

---

§ 9-3. Fastsettelse av tiltaksklasser

(1) Oppgaver knyttet til tiltak skal inndeles i tiltaksklasse 1, 2 eller 3 innenfor ett eller flere fagområder basert på kompleksitet, vanskelighetsgrad og mulige konsekvenser mangler og feil kan få for helse, miljø og sikkerhet.

(2) Oppgaver knyttet til tiltaket kan plasseres i ulike tiltaksklasse for den enkelte funksjon og fagområde. Kommunen godkjenner tiltaksklasser etter forslag fra ansvarlig søker.

Veiledning

Oppgaver i en byggesak inndeles i tiltaksklasse 1, 2 eller 3 innenfor fagområder som for eksempel arkitektur, brannkonsept og bygningsfysikk. Tiltaksklassen har blant annet betydning for hvilke krav som stilles til foretakenes kompetanse. Tiltaksklassen baseres på kompleksitet, vanskelighetsgrad og mulige konsekvenser eventuelle mangler og feil kan få for helse, miljø og sikkerhet.

Innledning

Bestemmelsen er gitt med hjemmel i pbl. § 22-5 og er i all hovedsak videreføring av tidligere GOF § 12. Det er tre tiltaksklasser, hvorav tiltaksklasse 1 er de enkleste arbeidene og tiltaksklasse 3 er de mest kompliserte.

Fastsettelse av tiltaksklasser henger nært sammen med fastsettelse av risikoklasser, pålitelighetsklasser og brannklasser.

Til første ledd (inndeling i tiltaksklasser samt kriterier)

Det er tre tiltaksklasser hvor tiltaksklasse 1 omfatter de enkleste tiltakene og oppgavene, mens tiltaksklasse 3 omfatter de mest kompliserte. Konsekvensene av eventuelle feil spiller også inn ved vurdering av tiltaksklasse. Tiltaksklassen kan omfatte hele eller deler av tiltaket, og er knyttet til oppgaver og ikke nødvendigvis til hele byggverket. Hvilke krav som skal stilles til foretakets kvalifikasjoner, vil således bero på tiltaket eller oppgavens kompleksitet, vanskelighetsgrad og eventuelle konsekvenser mangel eller feil kan få for byggverkets egenskaper eller for brukerne av byggverket. Begrepene vanskelighetsgrad og kompleksitet har dels overlappende betydning. Med kompleksitet siktes det i første rekke til byggeprosess hvor det er mange involverte foretak, med uoversiktlige grensesnitt som medfører at prosessen blir krevende å koordinere. Vanskelighetsgrad relaterer seg mer til det faglige.

Et tiltak kan for eksempel ha stor vanskelighetsgrad hvis det krever spesiell fagkompetanse å prosjektere eller utføre, eller hvis det anses krevende å gjennomføre korrekt. Tiltakets kompleksitet er mer bestemt av om det er mange forhold som må tas hensyn til, herunder hvis det er behov for spesialkompetanse innen flere profesjoner under planleggingsarbeidet og oppføringen. For eksempel vil brannteknisk prosjektering av et yrkesbygg i normale tilfeller kunne vurderes med lav eller moderat vanskelighetsgrad. Men dersom tiltaket er brannteknisk oppgradering av et kulturminnebygg, hvor store deler av

bygningsskroppen skal bevares, så vil prosjekteringen kunne ha middels vanskelighetsgrad, men høy kompleksitet. Tilsvarende vil arbeid hvor mange fagdisipliner er involvert, og disse gjensidig påvirker hverandres rammebetingelser, kunne vurderes å ha høy kompleksitet.

Et annet eksempel på kompleksitet kan være et stort bygg med mange involverte fagområder, hvor preaksepterte ytelser kan benyttes, men hvor det kreves omfattende koordinering både i prosjektering og i oppføringsfase for å unngå feil. Driftsbygning kan anses som kompleks når den er sammensatt av rom for flere funksjoner.

Til andre ledd (inndeling av tiltak i ulike tiltaksklasser)

Andre ledd første punktum fastslår at det ved fastsettelse av tiltaksklasse må foretas en konkret vurdering av henholdsvis søknad, prosjektering, utførelse og kontroll. Disse trenger ikke nødvendigvis å ligge i samme tiltaksklasse, jf. andre punktum. Inndelingen av et tiltak i forskjellige oppgaver med forskjellige tiltaksklasser (tiltaksprofil) skal fremgå av gjennomføringsplanen for tiltaket.

Innvendige vegger i et byggverk som ellers ligger i tiltaksklasse 3, kan for eksempel være tiltaksklasse 1. Et småhus hvor alle oppgavene normalt ville ha ligget i tiltaksklasse 1, kan ha en tomt med geotekniske forhold som tilsier at fundamenteringen kommer i tiltaksklasse 2. Et lagerbygg med store spennvidder kan ha en svært enkel arkitektonisk utforming, men store utfordringer med hensyn til bæreevne og stabilitet som tilsier at dette kommer i tiltaksklasse 2.

Når alle aktuelle funksjoner og samtlige fagområder er definert for et konkret tiltak og disse i kombinasjon er inndelt i ulike tiltaksklasser etter vanskelighetsgrad, kompleksitet og konsekvenser, kan dette oppstilles i en såkalt tiltaksprofil. En tiltaksprofil er en samlet beskrivelse av alle funksjoner, fagområder og tiltaksklasser for det konkrete tiltaket og alle enkeltoppgaver i det. Tiltaksprofil benyttes for å finne frem til foretak med godkjenningsområder som dekker alle deler i samsvar med oppdeling i ansvarsområder. Kommunen skal normalt godkjenne tiltaksprofilen når det fremgår at oppgavene er plassert i et fagområde som angir relevant kvalifikasjonstype og tiltaksklasse.

Det er ansvarlig søker som skal vurdere oppgavene og foreslå hvilken tiltaksklasse oppgaven skal plasseres i, herunder fremlegge en tiltaksprofil som del av gjennomføringsplanen. Ansvarlig søkers forslag til tiltaksklasser skal som utgangspunkt legges til grunn av kommunen, se annet ledd andre punktum. Overprøving av forslag til tiltaksklasser og/eller tiltaksprofil bør forbeholdes tilfeller der forslaget er åpenbart feil, for eksempel tiltaksklasser er satt kunstig høyt eller ikke er dekkende for oppgaven. Fastsettelse av tiltaksklasser har tidligere vært betraktet som prosessledende avgjørelser som ikke kunne påklages. Dette er imidlertid endret slik at fastsettelse av tiltaksklasser inngår som en del av kommunens totalvurdering ved byggesøknader, og som derfor kan være klagegrunnlag.

Endringshistorikk

01.07.11. Ingress lagt inn.

---

§ 9-4. Oppdeling i tiltaksklasser

(1) Tiltaksklasse 1 omfatter, uavhengig av funksjon og fagområde, tiltak eller oppgaver av liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, og der mangler eller feil ved tiltaket fører til mindre konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.

(2) Tiltaksklasse 2 omfatter, uavhengig av funksjon og fagområde, tiltak eller oppgaver av

- a. liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til middels til store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet, eller
- b. middels kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til små til middels konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.

(3) Tiltaksklasse 3 omfatter, uavhengig av funksjon og fagområde, tiltak eller oppgaver av

- a. middels kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet, eller
- b. stor kompleksitet og vanskelighetsgrad.

Veiledning

Bestemmelsen deler inn de tre tiltaksklassene etter kompleksitet, vanskelighetsgrad og mulige konsekvenser mangler og feil kan få for helse, miljø og sikkerhet. Bestemmelsen angir nærmere hvilke vurderinger som medfører plasseringen.

Innledning

Bestemmelsen er gitt med hjemmel i pbl. § 22-5 og er i all hovedsak videreføring av tidligere GOF kap. 4, §§ 13, 14 og 15. Som hjelpemiddel for fastsettelse av tiltaksklasser, er det i veiledningen gitt kriterier for tiltaksklasseplassering og eksempler på tiltak eller oppgaver med forskjellig vanskelighetsgrad og med forskjellige konsekvenser ved eventuelle feil. Oppgavens kompleksitet, vanskelighetsgraden og konsekvensene ved feil og mangler er bestemmende for hvilken tiltaksklasse oppgaven anses å ligge i. Det deles i tre tiltaksklasser. Tiltaksklasse 1 omfatter de enkleste oppgavene, mens tiltaksklasse 3 omfatter de mest kompliserte oppgavene.

Fastsetting av tiltaksklasse er viktig for at oppgaven skal kunne ansvarsbelegges med rett kompetanse. Ved søknad om tillatelse til tiltak skal forslag til tiltaksklasse angis, men det er kommunen som fastsetter tiltaksklasse.

Nedenfor følger en oversikt over relevante kriterier for tiltaksklasseplassering for ulike fagområder og funksjoner. Oversikten er ikke uttømmende, men vil være et utgangspunkt for fastsetting av tiltaksklasse for de meste vanlige fagområdene og oppgavene innen bygg- og anleggsvirksomhet. Andre kriterier vil imidlertid også kunne være relevante.

Tabell 1. Kriterier for tiltaksklasseplassering for søkerfunksjonen

Søkerfunksjon	TILTAKSKLASSE		
	1	2	3
For bygning, anlegg eller konstruksjon, og for en teknisk installasjon som selvstendig tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Søknadens kompleksitet og omfang: ett-trinnssøknad og andre søknader med få ansvarsretter 	<ul style="list-style-type: none"> • Søknadens kompleksitet og omfang: flere trinnsøknad, flere ansvarsretter, eventuelt dispensasjoner m.m. • Middels krevende koordinering i prosjekterings- og byggefasen 	<ul style="list-style-type: none"> • Søknadens kompleksitet og omfang: komplisert tiltak, omfattende rammesøknad + flere søknader om igangsettingstillatelse, mange ansvarsretter, eventuelt dispensasjoner/avklaringer med andre myndigheter o.a. • Krevende koordinering i prosjekterings- og byggefasen

Tabell 2. Kriterier for tiltaksklasseplassering for prosjektering

FAGOMRÅDE	TILTAKSKLASSE		
	1	2	3
Arkitektur. Arkitektonisk utforming av byggverk skal ha god terrengmessig tilpasning og plassering, visuell kvalitet, planløsning, miljøkonsept, universell utforming, lyd- og vibrasjonsforhold etc.	Arkitektonisk utforming av: <ul style="list-style-type: none"> • Byggverk i område regulert til åpen bebyggelse og frittstående tiltak i uregulert område • Ikke krevende i f.t. omgivelse • Byggverk med en funksjon • Ingen spesielle krav til uteareal og uterom 	Arkitektonisk utforming av: <ul style="list-style-type: none"> • Område med en viss tetthet, rekkehus, kjedehus ol • Flerfunksjonelle byggverk med enkle krav til planløsning • Mindre krav til terrengtilpasning 	Arkitektonisk utforming av: <ul style="list-style-type: none"> • Byggverk i arkitektonisk krevende sammenheng, historisk miljø eller by- og tettstedsmiljø. • Flerfunksjonelle og komplekse byggverk med store krav til planløsning og terrengtilpasning.
Utearealer og landskapsutforming Prosjektering skal ha god visuell og universell utforming, skal ta hensyn til sikkerhet og innvirkning på ytre miljø, herunder overvann.	Prosjektering av terrengutforming som krever mindre inngrep, ved kjente grunnforhold, der innvirkning på spesielle forhold, som skredfare og personsikkerhet, miljø- og verneinteresser, samt forhold til naboeiendom anses å være liten.	Prosjektering av terrengutforming som krever middels krevende terrengtilpasninger og inngrep, ved kjente grunnforhold. Innvirkning på overvanns-, grunnvannsforhold, skredfare, personsikkerhet, miljø, verneinteresser og forhold til naboeiendom anses å være av middels betydning.	Prosjektering av terrengutforming som krever store eller krevende terrengtilpasninger og inngrep, der innvirkning på overvanns- og grunnvannsforhold, universell utforming, personsikkerhet, miljø, estetikk, verneinteresser og forhold til naboeiendom anses å være av stor betydning.
Oppmålingsteknisk prosjektering Utarbeidelse av stikningsplan med beregninger av utstikkingsdata av punkter i plan og i høyder.	Oppmålingstekniske beregninger i områder regulert til spredt bebyggelse, hvor krav til høyder og minsteavstander ikke er kritisk for å oppfylle krav til plangrunnlaget med bestemmelser. Godkjenningområdet gjelder tiltak med få stikkingspunkter i flatt terreng.	Oppmålingstekniske beregninger i områder regulert til tett bebyggelse hvor krav til høyder og minste- avstander ikke er kritisk for å oppfylle krav til plangrunnlaget med bestemmelser. Godkjenningområdet gjelder tiltak med inntil 30 stikkingspunkter med ulike kotehøyder.	Oppmålingstekniske beregninger i områder i tett bystruktur, hvor krav til høyder og minsteavstander er kritisk for å oppfylle krav til plangrunnlaget med bestemmelser. Godkjenningområdet gjelder tiltak i krevende terreng med over 30 stikkingspunkter, og med ulike kotehøyder.
Brannkonsept Utforming av helhetlig konsept for brannsikkerhetskonsept mht. mennesker og konstruksjon av byggverk.	Byggverk i BKL 1 og risikoklasse 1, 2 og 4 som prosjekteres i samsvar med ytelser fastsatt i veiledning til TEK10.	<ul style="list-style-type: none"> • Byggverk i BKL 1 og risikoklasse 2 og 4 med fravik fra ytelser fastsatt i veiledning til TEK • Byggverk i BKL 1 og risiko klasse 3, 5 og 6 • Byggverk i BKL 2 og risiko klasse 1, 2 og 4 	<ul style="list-style-type: none"> • Byggverk i BKL 2 og risikoklasse 3, 5 og 6 • Byggverk i BKL 3 • Godkjenningområdet omfatter også helhetlig brannkonsept for byggverk i tiltaksklasse 2 med fravik fra preaksepterte ytelser
Geoteknikk Utarbeidelse av grunddata og fundamentering med eventuelt sikringstiltak for bygg, anlegg eller konstruksjon.	<ul style="list-style-type: none"> • Småhus inntil 3 etasjer. • Andre byggverk inntil 2 etasjer med oversiktlige og enkle grunnforhold • Fundamentering for anlegg og konstruksjoner som iht. NS-EN 1990 + NA plasseres i pålitelighetsklasse 1 	<ul style="list-style-type: none"> • Fundamentering av byggverk med 3-5 etasjer. • Fundamentering på tomt med vanskelige grunnforhold. Metode for fastleggelse av grunnforhold er godt utviklet. • Fundamentering for anlegg og konstruksjoner som iht NS-EN 1990 +NA plasseres i pålitelighetsklasse 2. 	<ul style="list-style-type: none"> • Byggverk med flere enn 5 etasjer • Fundamentering på tomt med vanskelige grunnforhold. • Metode for fastleggelse av grunnforhold er lite utviklet. • Fundamentering for anlegg og konstruksjoner som iht NS-EN 1990 + NA plasseres i pålitelighetsklasse 3 og 4.
Konstruksjonssikkerhet Dimensjonering av bæreevne og stabilitet av bygg, anlegg eller konstruksjoner.	Byggverk som iht NS-EN 1990 + NA plasseres i pålitelighetsklasse 1 og iht. TEK10 i BKL 1	Byggverk som iht NS-EN 1990 + NA plasseres i pålitelighetsklasse 2, og iht. TEK10 i BKL 2 og 3	Byggverk som iht NS-EN 1990 + NA plasseres i pålitelighets- klasse 3 og 4, og BKL 2 og 3

Bygningsfysikk Prosjektering omfatter fastsettelse av ytelser og tekniske løsninger for innemiljø, fukt, lyd og energi.	<ul style="list-style-type: none"> • Publikums- og arbeidsbygg inntil 2 etasjer • Småhus med høyst to boenheter over hverandre • Byggverk uten kjølebehov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygninger med 3-5 etasjer • Byggverk med kjølebehov, uten soneinndeling 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygninger med flere enn 5 etasjer • Byggverk med kjølebehov, med soneinndeling.
Sanitær-, varme- og slukkeinstallasjoner Prosjektering omfatter dimensjonering, produktspesifikasjon og plassering, samt kravspesifikasjon til brannsikring for føringer gjennom brannskiller.	<ul style="list-style-type: none"> • Prosjektering av mindre installasjoner for enkle bygninger og småhus med med høyst to boenheter over hverandre. • Slukkeinstallasjoner i bygninger i BKL 1 	<ul style="list-style-type: none"> • Prosjektering av installasjoner for publikums- og arbeidsbygg, omsorgsboliger og større boligbygg, inntil 5 etasjer • Slukkeinstallasjoner i bygninger i BKL 2 	<ul style="list-style-type: none"> • Prosjektering av kompliserte installasjoner og installasjoner i byggverk med flere enn 5 etasjer. • Slukkeinstallasjoner i bygninger i BKL 3
Ventilasjon - og klimainstallasjoner Prosjektering omfatter fastlegging av luftmengder og dimensjonering av kanaler, og produkter. Oppgaven omfatter varme- og kjølefunksjon, og varme- gjenvinning.	<ul style="list-style-type: none"> • Ventilasjonsanlegg som betjener kun en branncelle, med luftmengde inntil 2000 m³/t • Røykventilasjonsanlegg i BKL1. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ventilasjonsanlegg som betjener to eller flere brannceller og uten sentralstyring, med luftmengde inntil 25000 m³/t og mindre ventilasjonsanlegg med sentralstyring. • Røykventilasjonsanlegg i BKL 2. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ventilasjonsanlegg med sentralstyring og ventilasjonsanlegg uten sentralstyring med luftmengde over 25000 m³/t. • Røykventilasjonsanlegg i bygninger i BKL 3.
Vannforsynings-, avløpsanlegg og fjernvarme Prosjektering omfatter plassering, fundamentering, dimensjonering av rør, produkter og komponenter for utvendig VA-anlegg, overvann og fjernvarme.	<ul style="list-style-type: none"> • Anlegg for inntil 20 personekvivalenter. • Overvannsproblematikken for ett eller en liten gruppe av småhus i byområde. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anlegg for inntil 200 personekvivalenter. • Overvannsproblematikken for større boligfelt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anlegg for flere enn 200 personekvivalenter • Overvannsproblematikken for store områder i tett bystruktur.
Løfteinnretninger Dimensjonering, spesifisering og sammenstilling av produkter og komponenter.	<ul style="list-style-type: none"> • Heiser med lav løftehøyde og lav hastighet • Rulletrapper og rullende fortau 	<ul style="list-style-type: none"> • Løftehøyde inntil 8 plan og etasjer uten brannkrav. 	<ul style="list-style-type: none"> • Løftehøyde mer enn 8 etasjer med brannkrav og evakueringsheis.
Lydforhold og vibrasjoner Kartlegging av lyd- og vibrasjonskilder, og tiltak mot det m.h.t. mennesker og konstruksjoner.	<ul style="list-style-type: none"> • For bygninger med ett brukerområde. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygninger inntil 5 etasjer og med to eller flere brukerområder 	<ul style="list-style-type: none"> • Byggverk med flere enn 5 etasjer og flere enn to brukerområder. • Godkjenningssområde omfatter byggverk hvor prosjektering av tiltak mot vibrasjoner er krevende.
Miljøsanering Kartlegging av farlig avfall ved riving eller ombygging av byggverk.	<ul style="list-style-type: none"> • Bygninger med BRA større enn 100 m² og mindre enn 400 m². • Anlegg eller konstruksjoner av tilsvarende størrelse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygninger med BRA over 400 m² byggverk inntil 5 etasjer. • Anlegg eller konstruksjoner av tilsvarende størrelse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygninger med BRA over 400 m² høyere enn 5 etasjer. • Anlegg eller konstruksjoner av tilsvarende størrelse.

Tabell 3. Kriterier for tiltaksklasseplassering for utførelse

FAGOMRÅDE	TILTAKSKLASSE		
	1	2	3
Innmåling og utstikking av tiltak Overføring av tiltakets plassering med utstikking av punkter fra koordinatfestet situasjonsplan til terrenget samt høydeplassering.	Utsikking av punkter og beliggenhetskontroll av tiltakets plassering i terrenget hvor krav til høyder og minsteavstander ikke er kritisk for oppfyllelse av krav i prosjekteringsgrunnlaget (enkle og oversiktlige forhold, flat mark, tomtegrensene er satt ut i terrenget og kontrollert)	Utsikking av punkter og beliggenhetskontroll av tiltakets plassering i terrenget med mindre oversiktlige og mer kompliserte forhold, men hvor krav til høyder og minsteavstander ikke er kritisk for oppfyllelse av krav i prosjekteringsgrunnlaget.	Utsikking av punkter og beliggenhetskontroll av tiltakets plassering i terrenget med krevende og uoversiktlige forhold, hvor det stilles høyt krav til høyder og minsteavstander, og hvor det er kritisk for oppfyllelse av krav i prosjekteringsgrunnlaget.
Grunnarbeider og landskapsutforming Grunnarbeider omfatter sprengning, oppfylling, planering, komprimering og graving av grøfter med nødvendig avstivning inkludert legging av overvanns-, og VA-ledninger og igjenfylling.	• Grunn- og terrengarbeid, og graving av grøfter i områder med oversiklig grunnforhold.	• Grunn- og terrengarbeid i områder med vanskelige grunnforhold som omfatter; sprengning inntil 8 m skjæringshøyde fra opprinnelig nivå. • oppfylling av løsmasser inntil 5 m avvik fra opprinnelig nivå.	Grunn- og terrengarbeid i områder med vanskelige grunnforhold som omfatter; • sprengning med skjæringshøyde mer enn 8 m fra opprinnelig nivå oppfylling av løsmasser med avvik mer enn 5 m fra opprinnelig nivå.
Plasstøpte betongkonstruksjoner Oppgaven omfatter forskalings-, armerings- og utstøpningsarbeider av betong konstruksjoner som fundamenter, vegger, søyler, bjelker og dekker.	Arbeider med tiltak som etter NS 1990 +NA plasseres i pålitelighetsklasse 1: • Småhus inntil 3 etasjer og andre mindre bygninger i høyst to etasjer og moderate spennvidder av bjelker eller dekker. • Små bruer, kulverter for etfeltveier • Forstøtningskonstruksjoner inntil 2m	Arbeider med tiltak som etter NS 1990 +NA plasseres i pålitelighetsklasse 2: • Boliger med flere enn 3 etasjer • Andre bygninger inntil 5 etasjer og spennvidder inntil 8 m for bjelker og dekker • Kulverter m. kjørebredde for tofeltsveier • Forstøtningskonstruksjoner over 2 m og med trafikkbelastning	Arbeider med tiltak som etter NS 1990 +NA plasseres i pålitelighets klasse 2 eller 3: • Bygninger med flere enn 5 etasjer og andre byggverk med store spennvidder for bjelker og dekker. • Fundamenter og pilarer for bruer for tungtrafikk • Etterspente bjelker og dekker
Tømrerarbeider og montering av trekonstruksjoner Utførelse av bærende og ikke bærende byggverkskonstruksjoner i tre.	• Småhus inntil 3 etasjer, andre mindre bygninger i høyst to etasjer. • Ikkebærende vegger i store bygg	• Boliger med flere enn 3 etasjer • Andre bygninger med 3 og 4 etasjer. • Endring av bærekonstruksjon i eksisterende bygninger.	• Trekonstruksjoner med store spennvidder. • Krevende arbeider med utskifting av bærende elementer i verneverdig og antikvariske byggverk.
Murarbeider Utførelse av bærende - og ikke bærende murkonstruksjoner som vegger, søyler og pilarer.	• Murarbeid i forbindelse med bygninger inntil 3 etasjer. • Andre murarbeider i anlegg og konstruksjoner av tilsvarende kompleksitet.	• Murarbeid i forbindelse med bygninger inntil 5 etasjer. • Krevende arbeider av bærende murkonstruksjoner i eksisterende bygninger. • Andre murarbeider i anlegg og konstruksjoner av tilsvarende kompleksitet, eksempelvis skorsteiner, tårn, ol.	• Murarbeid i forbindelse med bygninger over 5 etasjer • Armerte bærende vegger med jordtrykk • Selvbærende murte bjelker med store spenn • Andre murarbeider i anlegg og konstruksjoner av tilsvarende kompleksitet.
Montering av bærende metall- og betong-konstruksjoner Montering av bærende konstruksjoner av stål-, aluminium- eller	Montering av tiltak som etter NS 1990 +NA plasseres i pålitelighetsklasse 1, og forutsettes utført med ”begrenset kontroll” som:	Montering av tiltak som etter NS 1990 +NA plasseres i pålitelighets-klasse 2, og forutsettes utført med ”normal kontroll” som:-	Montering av tiltak som etter NS 1990 +NA plasseres i pålitelighetsklasse 2 eller 3, og forutsettes utført med ”utvidet kontroll” som:

<p>prefabrikkerte betong-elementer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bygninger i inntil 3 etasjer med moderate spenn for bjelker og dekker- bru for fotgjengere og syklistar med spennvidde inntil 10 m. 	<ul style="list-style-type: none"> • bygninger i inntil 5 etasjer og med moderate spenn for bjelker og dekker • lager- eller industribygg med spennvidder inntil 20 m for bjelker og dekker • bru med spennvidder inntil 20 m • tårn inntil 30 m høyde-master med bardunordning på ett nivå 	<ul style="list-style-type: none"> • bygninger over 5 etasjer • andre bygninger med spennvidder over 20 m for dekker og bjelker • bru med spennvidder over 20 • høye tårn og master
<p>Montering av glasskonstruksjoner og fasadekledning Fasader eller takflater av glass, og/eller kledning av fasader med stein-, betong- eller metallplater.</p>	<p>Montering av mindre konstruksjoner i glass som;</p> <ul style="list-style-type: none"> • lette transparente takkonstruksjoner - innglassing av balkonger. • fasadekledning av bygninger inntil 3 etasjer. 	<p>Montering av større konstruksjoner i glass som:</p> <ul style="list-style-type: none"> • åpne veggflater • takkonstruksjoner med spennvidder inntil 10 m. • fasadekledning av bygninger inntil 5 etasjer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Montering av store konstruksjoner i glass • Fasadekledning av høye bygninger eller konstruksjoner.
<p>Taktekkingsarbeider Taktekkingsarbeider med tilhørende beslag og ansvar for bygningsfysikk som fukt-, varme- og brannisolasjon, falldannelse på flate tak, samt krav til visuelle kvaliteter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Taktekkingsarbeider for småhus som; • fritidsbolig, • ene- og tomannbolig • rekkehus og kjedehus • landbruksbygg • uisolerte tak uansett størrelse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Taktekkingsarbeider på isolerte tak med middels krevende takformer og størrelse inntil 1200 m². 	<ul style="list-style-type: none"> • Taktekkingsarbeider på store isolerte tak over 1200 m² og på krevende takformer.
<p>Arbeider på bevaringsverdige byggverk Omfatter restaurering av bygninger eller konstruksjoner som bevares, jf. plan- og bygningsloven og kulturminneloven.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Restaurering av bygninger med BRA inntil 400 m² • Omplussing av gamle byggverk inntil 100 m² BRA. 	<ul style="list-style-type: none"> • Restaurering av bygninger med BRA større enn 400 og inntil 1000 m² • Omplussing av gamle byggverk over 100 og inntil 250 m² BRA. 	<ul style="list-style-type: none"> • Restaurering av bygninger med BRA større enn 1000 m² • Omplussing av bygninger større enn 250 m² BRA
<p>Installasjon av brannalarm, nødlys og ledesystem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Installasjon av brannalarm, nødlys og ledesystem i bygninger i risikoklasse 1 - 4 og BKL 1,. 	<ul style="list-style-type: none"> • Installasjoner i mellomstore bygninger i BKL 2 og risikoklasse 1 - 4, og bygninger i risikoklasse 5 og 6 i brannklasse 1 	<ul style="list-style-type: none"> • Installasjoner i bygning i risikoklasse 1 – 4 i brannklasse 3 og risikoklasse 5 og 6 i brannklasse 2 og 3.
<p>Sanitær-, varme- og slukkeinstallasjoner Omfatter montering av komplett rørsystem og tilhørende komponenter og utstyr, samt lyd- og branntetting av rørføringer gjennom brann- og lydskiller.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Installasjoner for småhus inntil 3 etasjer med høyst to boenheter over hverandre • Installasjoner av tilsvarende kompleksitet eller vanskelighetsgrad. • Installasjoner for bygninger i risikoklasse 1 - 4 og BKL 1 	<ul style="list-style-type: none"> • Installasjoner i bygninger inntil 5 etasjer • Installasjoner av tilsvarende kompleksitet. • For slukningsinstallasjon for bygninger i BKL 2 og risikoklasse 1 - 4, og bygninger i risikoklasse 5 og 6 i brannklasse 1, 	<p>Kompliserte installasjoner og installasjoner i bygninger med flere enn 5 etasjer. Slukningsinstallasjon for bygninger i risikoklasse 1 – 4 i brannklasse 3 og risikoklasse 5 og 6 i brannklasse 2 og 3</p>
<p>Ventilasjon og klimainstallasjoner Omfatter montering av komplett balansert ventilasjonsanlegg inklusiv lyd- og brannisolering, og branntetting av kanalføringer gjennom brann- og lydskiller.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utførelse av ventilasjonsanlegg som betjener kun en branncelle og uten sentralstyring, inntil 2000 m³/t. • Røykventilasjonsanlegg i BKL1 	<ul style="list-style-type: none"> • Ventilasjonsanlegg som betjener to eller flere brannceller og uten sentralstyring, inntil 25000 m³/ht • Mindre ventilasjonsanlegg med sentralstyring i en branncelle• Røykventilasjonsanlegg i BKL 2. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ventilasjonsanlegg som betjener to eller flere brannceller uten sentralstyring med luftmengde over 25000 m³/t • Ventilasjonsanlegg med sentralstyring i to eller flere brannceller. • Røykventilasjonsanlegg i bygninger i BKL 3.

Løfteinnretninger Omfatter installasjon av ny, utskifting eller vesentlig ombygging av eksisterende løfteinnretninger.	<ul style="list-style-type: none"> Anlegg med løftehøyde og lav hastighet som trappeheis, løfteplattformer og vare- og småvareheiser Rulletrapper med lav etasjehøyde 	<ul style="list-style-type: none"> Heiser i sjakt eller uten sjakt med løftehøyde inntil 8 plan, uten brannkrav Montasje av lange rulletrapper med mellomstøtte eller lange rullende fortau. 	<ul style="list-style-type: none"> Løftehøyde mer enn 8 plan og løfteinnretning hvor det stilles brann- eller rømningskrav Krevende montasje av rulletrapper inntransportert i deler
Riving og miljøsanering Omfatter riving og handtering av rivningsmaterialer for gjenbruk, gjenvinning og deponering, samt sanering og deponering av farlig avfall i henhold til miljøsanerings- og avfallsplanen.	<ul style="list-style-type: none"> Riving og miljøsanering av byggverk med BRA større enn 100 m² og inntil 400 m² Andre konstruksjoner av tilsvarende størrelse og materialbruk. 	<ul style="list-style-type: none"> Riving og miljøsanering av byggverk med BRA større enn 400 m² og inntil 1000 m² i tettbygget strøk, forøvrig inntil 2000 m² Andre konstruksjoner av tilsvarende størrelse og materialbruk. 	<ul style="list-style-type: none"> Riving og miljøsanering av bygninger over 1000 m² i tettbygget strøk og riving og miljøsanering av bygning over 2000 m² Vesentlig ombygging med riving av bæresystemer av eksisterende bygg i t.kl. 2 eller 3. Andre konstruksjoner av tilsvarende størrelse og materialbruk.

Tabell 4. Kriterier for tiltaksklasseplassering for kontroll

FAGOMRÅDE	TILTAKSKLASSE		
	1	2	3
Kontroll	Tilsvarende kriterier som for primæransvaret innen henholdsvis prosjektering eller utførelse, se tabell 2 og 3.	Tilsvarende kriterier som for primæransvaret innen henholdsvis prosjektering eller utførelse, se tabell 2 og 3.	Tilsvarende kriterier som for primæransvaret innen henholdsvis prosjektering eller utførelse, se tabell 2 og 3.

Til første ledd

Tiltaksklasse 1 omfatter tiltak, eller oppgaver/deler av tiltak, av liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, og hvor feil eller mangler kan føre til mindre konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.

Eksempler på tiltak i tiltaksklasse 1

Tiltaksklasse 1 kan for eksempel omfatte oppgaver i forbindelse med småhusbebyggelse med tilhørende arbeider så som grunnarbeider, tømrerarbeider, sanitær- og ventilasjonsarbeider. Andre eksempler på tiltaksklasse 1 kan være båtnaust, mindre lagerbygninger, mindre kaier og fortøyningsanlegg.

Tiltaksklasse 1 omfatter normalt byggverk hvor prosjektering kan skje ved bruk av enkle beregninger, enkel dimensjonering, bruk av tabeller og forhåndsaksepterte løsninger, og utførelse kan skje uten at det kreves avanserte metoder.

Til andre ledd

Tiltaksklasse 2 omfatter oppgaver av liten kompleksitet og vanskelighetsgrad, der mangler eller feil kan føre til middels store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet eller tiltak av middels kompleksitet og vanskelighetsgrad der mangler eller feil kan føre til små eller middels store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.

Eksempler på tiltak i tiltaksklasse 2

Tiltaksklasse 2 kan omfatte tiltak som for eksempel boligblokker, skoler, publikumsbygg, arbeidsbygg og driftsbygninger.

Tiltaksklasse 2 omfatter normalt byggverk hvor prosjektering kan skje etter anerkjente forutsetninger, beregningsmetoder og tekniske prinsipper.

Til tredje ledd

Tiltaksklasse 3 omfatter oppgaver med stor kompleksitet og vanskelighetsgrad eller oppgaver av middels kompleksitet og vanskelighetsgrad hvor mangler eller feil kan føre til store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet.

Prosjektering i tiltaksklasse 3 setter krav til spesialiserte kvalifikasjoner eller bruk av alternative analyse for oppfyllelse av byggt teknisk forskrift (TEK10).

Utførelse i tiltaksklasse 3 omfatter oppgaver av stor vanskelighetsgrad eller oppgaver som krever spesielle og krevende utførelsesmetoder. Tiltaksklasse 3 omfatter også utførelse der prosjekt materialet for utførelse krever vesentlig teknisk utdyping og supplering med spesielle utførelsesprosedyrer eller der usikre forhold ved utførelsen krever supplerende tekniske undersøkelser, for eksempel ved usikre grunn- eller miljøforhold.

Endringshistorikk

04.04.11. Overskrift i Tabell 2 rettet opp slik at det står tiltaksklasse 1, 2 og 3. 01.07.11. Ingress lagt inn. Endringer foretatt i Tabell 2 (prosjektering av miljøsanering) og Tabell 3 (utførelse av riving og miljøsanering) i samsvar med § 13-5. Endringer foretatt i Tabell 2 (prosjektering av bygningsfysikk).